

Kính thưa Thầy và các Thầy Cô!

Chúng con xin phép chia sẻ một số nội dung chính mà chúng con ghi chép trong bài Thầy Vọng Tây giảng từ 4h50' đến 6h00', sáng Chủ Nhật, ngày 12/01/2025.

PHẬT PHÁP VẤN ĐÁP

BÀI 144

Mọi sự thuận tiện hay bất lợi trong cuộc sống của chúng ta đều là nhân trước quả sau. Chúng ta hiểu như vậy nhưng khi gặp chuyện thì chúng ta thường rơi vào trạng thái nghĩ không thông. Vì sao như vậy? Vì chúng ta chưa chân thật hiểu một cách sâu sắc. Nhà Nho có câu “*oán trời trách người*” để chỉ những người khi suy nghĩ không thông lại hay trách người khác chứ không tự quay vào trong để trách chính mình.

Nếu chúng ta có đầy đủ phước đức nhân duyên của cư dân cõi Phật hoặc một thiên nhân ở cõi trời dục giới hay cõi trời vô sắc giới thì chúng ta sẽ đến cõi Phật, cõi trời dục giới hay cõi vô sắc giới đó. Tuy nhiên, chúng ta chưa đủ phước báu mà nghiệp quả còn nhiều nên chúng ta vẫn phải ở trong cõi Ta Bà nhiều phiền não, khổ đau và chướng ngại. Hiểu thấu điều này rồi, chúng ta hay mau mau làm các việc phước lành để tích công bồi đức. Đến khi chúng ta già nua, mọi sự mọi việc không theo ý chúng ta nữa thì muốn làm việc gì cũng đều khó có cơ hội.

Chúng ta biết tất cả mọi việc đều là nhân trước quả sau vậy thì tại sao chúng ta không tạo ra nhân tốt? Là vì chúng ta chưa thật sự tin. Chúng ta cho rằng ngày ngày tranh đấu, ngày ngày đi tìm danh vọng, địa vị, tài sản thì mới giàu được nên chúng ta cứ chìm đắm ở trong đó. Bà cư sĩ Hứa Triết chưa từng mua cho mình bất cứ thứ gì, kể cả quần áo, vậy mà Bà chẳng thiếu thứ gì, tủ lạnh luôn đầy đủ thức ăn. Bữa ăn của Bà đơn giản có khi chỉ là một trái táo hay một cốc sữa chua là đủ. Mọi người cứ tự nhiên mua và đặt vào tủ lạnh của Bà mà bản thân Bà cũng không biết họ là ai.

Một trường học đang dạy các con về đạo đức, về chuẩn mực Văn hóa Truyền thống. Mọi thành viên trong trường đều học tập và đang thay đổi tốt đẹp, vậy chúng ta làm trong môi trường đó, chúng ta có nhận ra rằng mọi người xung quanh đang vì điều gì mà làm việc hăng say không? Còn bản thân chúng ta, chúng ta vì cái gì? Có phải chờ để lấy tiền không? Lấy tiền để làm gì? Để làm con ma giàu nhất nghĩa trang hay sao?

Những người được học, được tiếp nhận Văn hóa Truyền thống thì cơ hội để quay đầu còn rất khó hướng hồ những người chưa được học. Vậy thì, chúng ta cần phải chờ đợi họ. Hòa Thượng từng nhắc đến điểm này khiến chúng ta phải suy ngẫm. Tuy nhiên, chúng ta cần lưu ý đến thời gian vì thời gian không chờ chúng ta. Có thể chúng ta không làm con Ma giàu nhất nghĩa trang nhưng có thể làm con Ma hối tiếc nhất thế gian.

Hối tiếc là vì chúng ta đã làm ra những việc tổn hại đến bao người hoặc đã không kịp hoàn thành mọi dự định, hoạch định thì đã phải ra đi. Hiện tại, những gì cần làm tôi đã làm, không còn trù bị hoặc hoạch định những thứ vượt qua tâm với của bản thân nữa. Mọi sự đã hoàn thành thì sẽ thông dong. Có những người chẳng tu hành nhưng đời sống của họ không có nhiều ràng buộc nên đến lúc ra đi, họ rất tự tại.

Phật pháp là giải thoát, là an vui vậy mà nhiều người tu học Phật pháp lại chẳng thấy an vui, chẳng thấy giải thoát. Năm 2000 rộ lên tình trạng Y2k, những người niệm Phật lại là những người bao chao, dao động nhiều nhất. Họ chẳng hề nghĩ đến việc bản thân có thể đi sớm hơn một chút thì vẫn tốt đẹp. Những người thường, chẳng có ý niệm gì lại là những người không học Phật.

Câu hỏi đầu tiên trong bài học hôm nay, có người hỏi Hòa Thượng rằng: *“Kính bạch Hòa Thượng, làm thế nào có thể khế nhập được cảnh giới của Hoa Nghiêm ạ?”* Có người cho rằng họ cần phải khế nhập được cảnh giới cao của Hoa Nghiêm còn cảnh giới của ông thợ vá nồi mỗi lần gõ búa là một lần lão thật niệm câu **“A Di Đà Phật”** là cảnh giới thấp. Họ không biết rằng cảnh giới của ông thợ vá nồi mới là cảnh giới của Hoa Nghiêm.

Phật dạy chúng ta *“Đừng làm các việc ác, vâng làm các việc thiện, giữa tâm mình trong sạch”* nhưng chúng ta làm không tới, việc thiện thì không thích làm, việc ác thì vẫn lai rai diễn ra. Bản thân chúng ta như vậy mà muốn vào cảnh giới Hoa Nghiêm? Tuy vậy, Phật pháp rất từ bi. Thích Ca Mâu Ni Phật từng nói: *“Vì chúng sanh không nghe được pháp nhất thừa cho nên ta đành phải nói pháp nhị thừa và tam thừa.”* Nhất thừa là pháp thẳng tiến thành Phật, nhưng chúng sanh không thích nghe, không thích làm Phật mà vẫn muốn trở thành người giàu có, người có địa vị có nhiều người phục tùng, cho nên, Phật phương tiện mà nói ra pháp nhị thừa và tam thừa.

Hòa Thượng giải thích rất dài vì cảnh giới Hoa Nghiêm không hề đơn giản. Giải thích dài như vậy, chúng ta có tiếp nhận và tu hành được hay không? Ngay việc sơ cấp nhất như *“Hiếu dưỡng Phụ Mẫu, Phụng sự Sư trưởng, Từ tâm Bất sát, Tu 10 nghiệp thiện”* mà chúng ta còn làm chưa được. Có những thứ chúng ta nghe rồi nhưng không hiểu và không biết bắt đầu làm từ đâu, thì chúng ta nghe và hiểu điều đó để làm gì?

Ngược lại, có những thứ nghe hiểu được, có thể làm được thì chúng ta lại không chịu làm. Việc chúng ta tìm hiểu những cảnh giới này, cảnh giới khác mà không chịu thực hành thì chúng ta làm nhà Phật học, chẳng lợi ích gì. Chúng ta không cần phải tìm mọi thứ để hiểu mà chỉ cần tâm chúng ta thanh tịnh thì sẽ hiểu được mọi thứ. Sự hiểu biết từ tâm thanh tịnh mới là thật, còn hiểu trên văn tự chưa phải là thật hiểu.

Trả lời câu hỏi này, Hòa Thượng nói: **“Cảnh giới của Hoa Nghiêm rất sâu rộng, vô tận, có lý luận, có sự thật, có phương pháp. Tổ sư Đại đức gọi là pháp luân viên mãn, là bộ giáo trình hoàn chỉnh. Năm xưa, tiên sinh Phương Đông Mỹ đem một bộ**

Kinh Hoa Nghiêm làm thành bộ Phật học khái luận để nghiên cứu, cho đó là một bộ Kinh triết học đỉnh cao.”

Câu hỏi thứ hai: “*Kính bạch Hòa Thượng, hằng ngày trong lúc làm việc phải tận trách nhiệm của mình nhưng vẫn phải mắt nhắm, mắt mở nếu không thì sẽ kết ác duyên với chúng sanh. Như vậy thì phải làm sao ạ?*” Chúng ta thấy người ta lỗi mà chúng ta không giúp người ta sửa thì lâu dần lỗi đó cũng tiêm nhiễm vào chính mình.

Hòa Thượng trả lời: “***Bồ Tát làm việc thì phải chăm chỉ, tận trách nhiệm của mình. Thế nhưng, cũng tuyệt đối không kết duyên ác với chúng sanh. Mắt nhắm mắt mở là nhất định sai lầm! Phật Bồ Tát không có loại thái độ này. Phật Bồ Tát khi ở chung với chúng sanh và khi làm việc sẽ luôn làm việc nhiều hơn chúng sanh để làm ra tấm gương cho chúng sanh thấy. Họ làm việc sai trái thì chúng ta nhất định chỉ làm việc đúng, làm ra tấm gương để ảnh hưởng chúng.***

“*Hằng ngày, chúng ta làm việc, chúng ta ra sức giúp ích cho mọi người nhiều hơn còn việc người ta gây cản trở, khó khăn cho chúng ta thì nhất định chúng ta không có tâm báo thù. Lâu dần người ta nhìn vào, người ta sẽ sanh tâm cung kính, tôn trọng. Ví dụ như mỗi năm có những phần thưởng trong cơ quan thì chúng ta luôn tìm cơ hội để nhường phần thưởng cho người khác, nhất định không có thái độ tranh dành. Phần thưởng thì nhường, công việc thì chăm chỉ nỗ lực. Bạn làm như vậy thì hằng ngày bạn đã hóa độ chúng sanh rồi. Bạn đã làm ra tấm gương tốt để cho chúng sanh nhìn thấy rồi.*” Nếu chúng ta làm việc rề rà nhưng phần thưởng lại muốn lấy thì chúng ta sẽ kết nhiều oan gia trái chủ xung quanh.

Hòa Thượng tiếp lời: “***Tổng kết giáo học của Kinh Hoa Nghiêm có tám chữ “Học vi nhân sư, hành vi thế phạm” - học để làm ra tấm gương, làm để tạo ra tiêu chuẩn tốt nhất cho người xem thấy. Đây là tổng kết giáo học của Kinh Hoa Nghiêm. Chúng ta khởi tâm động niệm, những cử chỉ hành động của chúng ta đều phải nghĩ đến rằng nếu người khác cũng nghĩ, cũng làm như ta thì có đúng không? Nếu như không đúng thì chúng ta nhất định không nên làm.***

“***Học Phật phải bắt đầu từ ngay chính mình, phải dốc hết trách nhiệm của chính mình. Chúng ta phải chịu khổ, chịu khó, chịu gánh vác được nhiều hơn. Còn chỗ tốt, chỗ danh vọng lợi dưỡng thì nên nhường cho người khác, vậy thì, bạn liền kết thiện duyên với chúng sanh. Ngược lại, nếu bạn tranh danh đoạt lợi, đối với công tác thì lười biếng, chểnh mảng, người ta không phục đối với bạn thì bạn đã kết oán với người. Không chỉ là Phật Bồ Tát mà tất cả những người thành công ở thế gian này được mọi người ủng hộ thì người đó phải là người luôn dẫn đầu, luôn làm gương, luôn nỗ lực hơn mọi người.***”

Trong bài học Thập thiện gần đây, Hòa Thượng nói chúng ta phải phát tâm đặc biệt hơn mọi người thì mới làm ảnh hưởng được mọi người. Việc làm chúng ta thì chềnh

mảng, nhếch nhác trong khi lại muốn có chút danh lợi thì chúng ta sẽ kết duyên ác, không phải duyên lành. Người quân tử là “*Thấy lợi không màng, thấy khó dần thân vào*”.

Hòa Thượng nói: “***Nếu bạn muốn hưởng thụ đặc quyền. Người khác trước mặt bạn sẽ không nói gì với bạn nhưng trong nội tâm không phục, sau lưng nhất định sẽ có sự phê bình. Trong vô hình chung, bạn sẽ kết duyên ác với chúng sanh.***” Chúng ta nghe Hòa Thượng lý giải rất đạo lý. Hằng ngày trong cuộc sống, trong công việc, trong cơ quan, nơi nơi chôn chôn đều là đạo tràng, đều là cơ hội để chúng ta tiếp độ chúng sanh.

Con người luôn luôn tham cầu, hiếm có ai khởi tâm động niệm là nghĩ cho người khác. Thật ra trẻ em rất hồn nhiên, chúng thường nghĩ cho người khác nhưng khi lớn dần chúng chỉ còn nghĩ đến mình, nghĩ đến gia đình mình, con cái mình và không còn nghĩ đến ai nữa. Cho nên Phật dạy chúng ta trước tiên phải nghĩ (tâm tâm niệm niệm) và hành việc bố thí thì mọi tập khí của chúng ta như “*tự tư tự lợi, danh vọng lợi dưỡng, năm dục sáu trần, tham sân si mạn*” tự nhiên sẽ nhỏ dần.

Khi Hòa Thượng hỏi Đại Sư Chương Gia là làm thế nào để khế nhập Phật pháp thì Đại sư trả lời là bắt đầu từ bố thí. Chúng ta muốn mở tâm, muốn tập khí vui bớt thì hãy nên nỗ lực bố thí. Không chỉ là bố thí tiền của mà phải là luôn luôn gánh vác mọi khó khăn cho người khác và phần dễ dàng thì dành cho người.

Câu hỏi thứ ba: “*Kính bạch Hòa Thượng, vì sao nói vạn pháp giai không, nhân quả bất không?*” Hòa Thượng trả lời: “***Vạn pháp giai không là thật, không có một pháp nào tồn tại.***” Trên Kinh Kim Cang Phật nói: “*Phàm sở hữu tướng giai thị hư vọng*”. Chúng ta nghe Phật nói như vậy nhưng chúng ta vẫn tin những gì có tướng đều là thật nên chúng ta khổ đau. Chúng ta nghe thì biết chắc chắn là vạn pháp giai không nhưng chỉ khi chúng ta chứng kiến người thân của chúng ta ra đi, Bồ Mẹ mất, con mất thì mới thấy tâm chúng ta có chịu được nổi hay không?

Hòa Thượng tiếp lời: “***Kinh Bát Nhã nói chân tướng của vũ trụ nhân sinh là vạn pháp giai không. Kinh Kim Cang Bát Nhã nói với chúng ta tam tâm bất khả đắc, tâm quá khứ không thể được, tâm hiện tại không thể được, tâm vị lai không thể được. Năng đắc không thể đắc. Chữ “không” muốn nói cái đạt được chỉ là thứ vật chất ở bên ngoài còn chúng ta chưa đạt được thứ từ nơi tự tánh.***” Chúng ta thấy răng hay sức khỏe là của chúng ta nhưng răng thì đang dần rụng hết còn sức khỏe không còn theo ý chúng ta.

Hòa Thượng nói: “***Thí dụ như danh vọng lợi dưỡng, năm dục sáu trần đều là pháp nhân duyên sanh, không hề có tự tánh, không có tự thể, cho nên chúng ta gọi nó là không. Duyên thuận tiện thì hội tụ, duyên hết thì tan rã. Bạn đừng bao giờ chờ đợi đến khi cái duyên tan rã thì bạn mới biết nó tan rã. Bạn phải nhìn thấy được***

trước rằng chắc chắn nó sẽ tan rã. Ngay khi nó còn đó, bạn phải xem được chân tướng của nó là không thật. Cho nên trên Kinh đã nói phàm sở hữu tướng giai thị hư vọng.

“Nếu bạn xem các hiện tượng đều là thật thì bạn sai rồi. Tướng là vọng tướng, là huyễn tướng, nhà Phật gọi là diệu tướng. Diệu tướng là không, là giả, không có mà có, có mà lại là không. Đến lúc nào chúng ta hiểu rõ đạo lý này thì chúng ta sẽ hiểu được thân này có hay không?” Chúng ta sống trong cuộc đời, không ai thoát ra được khỏi vòng “*Sinh Lão Bệnh Tử*.” Chúng ta đang sống an lành hạnh phúc nhưng phải biết chắc là con người sẽ phải đối diện với “*Ái biệt ly khổ*”. Có người không thể đối diện và trở nên điên dại.

Chúng ta chưa đạt được cảnh giới biết chân tướng là không, mọi sự mọi việc trước mặt chúng ta đều đang thấy là có, đều là thật. Nếu bị đứt tay thì tay là một bộ phận của thân tứ đại bị đứt còn tự tánh của chính chúng ta không bị đứt, vẫn nguyên vẹn. Thân của chúng ta không có, không tồn tại nhưng chúng ta thấy thân ngũ chưa đủ, vẫn thấy mệt nên ngủ tiếp, không thấy thân này là giả có. Phật nói rất nhiều điều để chúng ta hiểu thấu được rằng mọi sự mọi việc trên thế gian đều là không thật. Tuy vậy, chúng ta không hiểu cho nên chúng ta vẫn chấp cái không thật là thật. Chúng ta lại quên đi cái thật là tự tánh thanh tịnh thường hằng, tự tánh vốn dĩ thanh tịnh, thuần tịnh thuần thiện.

Đến khi chúng ta thật hiểu mới thấy được tất cả là giả. Chúng ta biết cái thật của tự tánh thì cứ hướng về đó tìm cầu thông qua lời Phật dạy chúng ta. Đó là xa lìa tập khí phiền não, xả bỏ “*đanh vọng lợi dưỡng*”, ảo danh ảo vọng, rời khỏi sự chìm đắm của “*năm dục sáu trần*” ở thế gian. Một khi thực hành được thì tập tánh xấu ở thế gian sẽ dần ít đi và tánh thiện ở nơi tự tánh của chúng ta sẽ thị hiện ra. Nếu chưa làm mà muốn hiểu thì hiểu làm sao đây?

*****

Nam Mô A Di Đà Phật

Chúng con xin tùy hỷ công đức của Thầy và tất cả các Thầy Cô!

Nội dung chúng con ghi chép lời giảng của Thầy có thể còn sai lầm và thiếu sót. Kính mong Thầy và các Thầy Cô lượng thứ, chỉ bảo và đóng góp ý kiến để tài liệu học tập mang lại lợi ích cho mọi người!